

NORDDAL KOMMUNE
Kontrollutvalet

MØTEINNKALLING

09.05.2017

Kopi til: Ordføreren
Revisor
Rådmann

Medlemene av
Kontrollutvalet

INNKALLING TIL MØTE I NORDDAL KONTROLLUTVAL

Det blir med dette kalla inn til møte i kontrollutvalet

**måndag, 15.05.2017 kl. 14.30 på
Rådhuset**

SAKLISTE:

- Sak 06/17 - Godkjenning av møtebok frå møte 4. april 2017
- « 07/17 - Årsmelding 2016 – Norddal kommune
- « 08/17 - Rekneskap 2016 – Norddal kommune
- « 09/17 - Plan for forvaltningsrevisjon 2017 til 2020 – Norddal kommune
- « 10/17 - Tilsynsrapport frå Arbeidstilsynet, oppfølging av sak 03/17
Eventuelt

Dersom det er vanskeleg å møte, gje melding på telefon 70 17 21 58 eller 97 60 57 83 til dagleg leiar eller e-post kontrollutval@kontrollutval.no.

Gudmund Relling
leiar
(sign.)

**KONTROLLUTVALET I
NORDDAL KOMMUNE**

MØTEBOK

Møtedato: 4. april 2017

Møtestad: Rådhuset kl. 14.00

Møtet vart leia av: Gudmund Relling.

Elles til stades: Solveig Linge Stakkestad og Turid Aspehjøll

= **3 voterande**

Frå kontrollutvalsekretariatet møtte dagleg leiar Harald Rogne.

Frå Norddal kommune møtte rådmann Tor Helge Stavdal, økonomisjef Anne Nygård og ingeniør Trond Alstadsæther.

SAK 01/17

GODKJENNING AV MØTEBOK FRÅ MØTE 1. DESEMBER 2016

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Møtebok frå møte 1. desemberber 2016 blir godkjent.

SAK 02/17

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2017 TIL 2020 – NORDDAL KOMMUNE

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Saka blir å utsette til neste møte.

SAK 03/17

TILSYNSRAPPORT FRÅ ARBEIDSTILSYNET

Saksdokument datert 28.03.2017 frå kontrollutvalsekretariatet, orientering gitt av rådmannen om tilsynsrapporten og det arbeidet som er på gang for å lukke avviket.

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Kontrollutvalet tek saka opp på nytt i neste møte.

SAK 04/17

PRAKTISERING AV ANBODSKONTRAKTAR

Saksdokument datert 28.03.2017 frå kontrollutvalsekretariatet
Rådmann Tor Helge Stavdal og ingeniør Trond Alstadsæther orienterte.

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Kontrollutvalet tek saka til orientering.

SAK 05/17

INNSYN FOR KONTROLLUTVALET

Saksdokument datert 28.03.2017 frå kontrollutvalsekretariatet

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Kontrollutvalet delegerer til leiar på sine vegne å innhente informasjon - også opplysningar som er underlagt teieplikt.

Gudmund Relling
leiar
(sign.)

Solveig Linge Stakkestad
medlem
(sign.)

Turid Aspehjell
varamedlem
(sign.)

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalet i
Norrdal kommune

Dato: 09.05.2017

**SAK 07/17
ÅRSMELDING 2016 – NORDDAL KOMMUNE**

Som vedlegg følger:

- Årsmelding 2016– Norrdal kommune

Etter § 10, 3. ledd i forskrift om årsrekneskap og årsmelding, skal administrasjonssjefen innan 31. mars utarbeide årsmelding, og fremje denne for det organ kommunestyret bestemmer. Dersom årsmeldinga ikkje blir fremja for kontrollutvalet, skal den oversendast kontrollutvalet før kontrollutvalet gir sin uttale til årsrekneskapen.

Årsmeldinga skal ligge føre til behandling i kommunestyret samstundes med at årsrekneskapen blir behandla.

På bakgrunn av ovanstående legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slikt

v e d t a k :

Kontrollutvalet tek årsmelding 2016 for Norrdal kommune til orientering.

Harald Rogne
dagleg leiar

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalet i
Norddal kommune

Dato: 09.05.2017

**SAK 08/17
KOMMUNEREKNESKAPEN 2016 – NORDDAL KOMMUNE**

Som vedlegg følger:

1. Revisjonsmelding til kommunerekneskapen 2016 - Norddal kommune
2. Norddal kommune - kommunerekneskapen 2016

Av Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 7, framgår det at kontrollutvalet skal gje (desisjons-) uttale om årsregnskapen til kommunestyret før årsrekneskapen blir vedtatt. Kopi av kontrollutvalet sin uttale skal vere formannskapet i hende før formannskapet gjev si innstilling om årsrekneskapen til kommunestyret.

Kontrollutvalet skal kontrollere at årsrekneskapen er ført i samsvar med lover og reglar og om kommunestyret sine målesetjingar er oppfylt. Kontrollutvalet kan følgjeleg føreslå endringar i årsrekneskapen, dersom det er skjedd føringar i strid med gjeldande regelverk. Grunnlaget for behandlinga har vore den avlagte årsrekneskapen, revisjonsmeldinga og administrasjonssjefen si årsmelding. I tillegg har ansvarleg revisor og administrasjonen supplert kontrollutvalet med relevant informasjon.

For øvrig blir det vist til revisjonsmeldinga.

På bakgrunn av ovanstående legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slik

uttale :

Norddal kommune sin rekneskap for 2016 blir godkjent.

Harald Rogne
dagleg leiar

Kopi: Kontrollutvalet
Formannskapet
Rådmannen

Til
Kommunestyret
i Norddal

MELDING FRÅ UAVHENGIG REVISOR – KOMMUNEREKNESKAPEN 2016 – NORDDAL KOMMUNE

Uttale om årsrekneskapen

Konklusjon

Vi har revidert årsrekneskapen for Norddal kommune som viser kr 128 279 679,-, til fordeling drift og eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 1 035 858,-. Årsrekneskapen er sett saman av balanse per 31. desember 2016, driftsrekneskap, investeringsrekneskap, økonomiske oversikter for rekneskapsåret avslutta per denne datoen og notar til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår meining er den årsrekneskapen som følgjer med, gitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlege ei dekkande framstilling av den finansielle stillinga til kommunen per 31. desember 2016, og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, medrekna dei internasjonale revisjonsstandardane (ISA-ane). Våre oppgåver og plikter etter desse standardane er skildra under overskrifta *Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen*. Vi er uavhengige av kommunen slik det er krav om i lov og forskrift, og har overhalde dei andre etiske pliktene våre i samsvar med desse krava. Etter vår meining er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for vår konklusjon.

Anna informasjon

Anna informasjon består av informasjon i kommunen sin årsrapport, men inkluderer ikkje årsrekneskapen og revisjonsmeldinga. Rådmannen er ansvarleg for anna informasjon.

Vår uttale om revisjonen av årsrekneskapen dekker ikkje slik anna informasjon, og vi attesterer ikkje denne informasjonen.

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det vår oppgåve å lese anna informasjon med det formål for å vurdere om det ligg føre vesentleg inkonsistens mellom denne og årsrekneskapen, kunnskap vi har opparbeidd under revisjonen, eller om den tilsynelatande inneheld vesentleg feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den anna informasjonen inneheld vesentleg feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ikkje noko å rapportere i så måte.

Rådmannen sitt ansvar for årsrekneskapen

Rådmannen er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen i samsvar med lov og forskrifter, medrekna at den gir ei dekkande framstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapskikk i Noreg. Rådmannen er også ansvarleg for slik intern kontroll han finn nødvendig for å kunne utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følge av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta.

Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjonen av årsrekneskapen

Vårt mål med revisjonen er å oppnå forsvarleg sikkerheit for at årsrekneskapen totalt sett ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følge av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta, og å gi ei revisjonsmelding som inneheld vår konklusjon. Forsvarleg sikkerheit er ein høg grad av sikkerheit, men ingen garanti for at ein revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, medrekna ISA-ane, alltid vil avdekke vesentleg feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Feilinformasjon blir vurdert som vesentleg dersom den, åleine eller samla, med rimelegheit kan forventast å påverke økonomiske avgjerder som brukarane tek basert på årsrekneskapen.

For vidare framstilling av revisor sine oppgåver blir det vist til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttale om andre lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen som omtalt ovanfor, meiner vi at dei disposisjonar som ligg til grunn for årsrekneskapen i det alt vesentlege er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpa i årsrekneskapen i det alt vesentlege stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen som omtalt ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen som omtalt ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne

nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt si plikt til å sørge for ordentleg og oversiktleig registrering og dokumentasjon av kommunen sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Ålesund, 12. april 2017

Kjetil Bjørnsen
kommunerevisor

Knut Gunnar Alnes
registrert revisor

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalet i
Norrdal kommune

Dato: 09.05.2017

**SAK 09/17
PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON I NORDDAL KOMMUNE**

Som vedlegg følger:

- Plan for forvaltningsrevisjon 2017 – 2020 Norrdal kommune

Forvaltningsrevisjon er i forskrift om revisjon § 7 første ledd definert som systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader, herunder om:

- a) Ressursar blir brukt til å løyse oppgåver i samsvar med vedtak og føresetnadar
- b) Ressursbruk og verkemiddel er effektive i forhold til måla som er sett
- c) Regelverket blir etterlevd
- d) Styringsverktøy og verkemiddel er tenlege
- e) Grunnlaget for vedtak i politiske organ samsvarar med offentlege utgreiingskrav
- f) Resultata i tenesteproduksjonen er i tråd med føresetnadane og om resultata er nådd

Forvaltningsrevisjon er med andre ord meint å vere ein reiskap for det øvste politiske organet i samband med å føre tilsyn og kontroll med forvaltninga og dei resultata som blir oppnådd.

Avleia seier desse punkta noko om kva forvaltningsrevisjon bør halde fokus mot. Fokuset bør vere å sikre tenlege styringssystem som igjen sikrar ei målretta og kostnadseffektiv drift. Det sentrale ved forvaltningsrevisjon, er vurderingar om resultata er i tråd med vedtak og føresetnader. I denne forstand er den resultatorientert, og ikkje avgrensa til undersøkingar av økonomi. Ein slik forvaltningsrevisjon er i stor grad ei evalueringa av kommunen si administrative leining med vektlegging av tema som organisasjonen sitt kontrollmiljø, risikovurderingar, interne kontrollaktivitetar og tilsyn med desse.

I forskrift om kontrollutval § 10 første ledd er kontrollutvalet pålagt å lage ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Andre setning første ledd krev at kommunestyret sjølv vedtek denne planen, medan kontrollutvalet kan gjere endringar i planperioden etter delegering.

Andre ledd krev at kommunen identifiserer behovet for forvaltningsrevisjon i dei ulike kommunale verksemdene med utgangspunkt i ei overordna analyse basert på risiko- og vesentlegheitsvurderingar.

Planverket skal vere basert på ei overordna analyse med det føremål å skaffe fram relevant og nødvendig informasjon slik at kontrollutvalet kan legge ein plan over kva for teneste- og temaområde som har behov for ein systematisk gjennomgang. I lovforarbeidet vart det sagt at analysen skal vere overordna og heilskapleg, samt gjennomført på kort tid med ein beskjeden ressursinnsats.

Til slutt i planen går det fram at i kommunar som blir berørt av kommunereformen bør både overordna analyse og val av prosjekt vurderast ut i frå andre mulige behov enn tidlegare. Det kan vere behov for ein meir fleksibel og hendelsesbasert tilnærming med rullering etter behov, gjerne ein til to gongar i året.

Kontrollutvalet har tidlegare vurdert følgjande tema:

1. Byggesaksbehandling
2. Vedlikehald av kommunale bygg
3. Pleie- og omsorg utanfor institusjon

På bakgrunn av ovanstående legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slik

innstilling:

1. Kommunestyret vedtek framlagt plan for forvaltningsrevisjon for 2017-2020
2. Kommunestyret gir kontrollutvalet fullmakt til å prioritere forvaltningsrevisjonar innan for ramma for overordna analyse gitt i Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020.
3. Kontrollutvalet kan vedta enkelte undersøkingar også på andre område enn dei som er nemnt i planen.
4. Kontrollutvalet à jourfører revisjonsplanen ein gong i året. Vesentlege endringar blir lagt fram for kommunestyret

Harald Rogne
dagleg leiar

Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020

Norddal kommune

BAKGRUNN

Kontrollutvalet er pålagt å lage ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Kommunestyret må sjølv vedta denne planen, medan kontrollutvalet kan gjere endringar i planperioden etter delegering.

Det er eit krav om at behovet for forvaltningsrevisjon i dei ulike tenesteområda, skal bli identifisert med utgangspunkt i ei *overordna analyse* basert på «risiko- og vesentlighetsvurderinger».

Kommunestyret har det øvste ansvar for tilsynet med forvaltninga.

Kontrollutvalet er det organ som på vegne av kommunestyret skal gjennomføre dette tilsynet, og er ikkje underlagt andre avgrensingar enn dei som eventuelt er gitt av kommunestyret.

Kontrollutvalet har eit ansvar for å sjå til at Norddal kommune er gjenstand for forvaltningsrevisjon. I dette ligg at kontrollutvalet har ei rolle i forhold til å velje ut prosjekt for forvaltningsrevisjon. I kraft av å ha det overordna tilsynsansvaret i kommunen, kan kommunestyret gje instruksar om igangsetting av prosjekt. I mangel av slike, avgjer kontrollutvalet sjølv dei tenesteområda som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Kravet om at kommunestyret sjølv skal vedta innhald og omfang av forvaltningsrevisjon er knytt til ein intensjon om at kommunestyret bør ha ei aktiv og bestemmande rolle. Det at kommunestyret har ein rett til å gi detaljerte instruksar, er likevel ikkje det same som ei plikt. Om kommunestyret legg opp til ein omfattande bruk av instruksar, bryt ein med intensjonen bak det å opprette eit utval der forvaltningsrevisjon er ei viktig arbeidsoppgåve.

Kjerneoppgåvene til kontrollutvalet i samband med forvaltningsrevisjon er:

- Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon
- Rapportar om forvaltningsrevisjon
- Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapportar

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

Den type av revisjonstenester som forvaltningsrevisjon sorterer under, har både nasjonalt og internasjonalt hatt ei rivande fagutvikling dei seinare åra. Det sentrale ved all revisjon er å setje inn ressursane der ein mest truleg finn dei mest vesentlege forbetringane. Det er dette som skal vere det berande prinsipp når kommunestyret og kontrollutvalet skal velje ut prosjekt, og er meiningsinnhaldet i ein plan der vala er basert på «risiko- og vesentlighetsvurderingar».

I ein periode på fire år oppstår det gjerne hendingar som gjer at kommunestyret og/eller kontrollutvalet ønskjer å sette i gang undersøkingar. Vi kan kalle slike undersøkingar hendingsbaserte, i motsetnad til risikobaserte. Det kan typisk vere

ei uønska hending eller tilstand som blir kjend gjennom ei varsling, eit medieoppslag eller liknande. Fellesnemnaren er at noko kritikkverdig kan ha skjedd, og kontrollutvalet og/eller kommunestyret ønskjer saka belyst, med fokus på den konkrete hendinga. Formålet kan vere å klarlegge og gi ei framstilling av kva som faktisk har skjedd, og deretter å belyse eller forklare dei utløysande faktorane. Ofte vil media og publikum vere særst interessert i slike saker.

Ordet gransking blir gjerne brukt i ein slik samanheng. Det er likevel grunn til å vere varsam med omgrepsbruken. Gransking som undersøkingsmetode er ikkje regulert i kommunelova og er heller ikkje eit eintydig omgrep. Det blir gjerne oppfatta som dramatisk om ein klassifiserer ei undersøking som gransking. Bruken av omgrepet kan tilføre saka ein alvorlegare dimensjon enn den i utgangspunktet har. Det finns retningsliner for profesjonar si gjennomføring av gransking, til dømes Advokatforeininga sine retningsliner. Temaet er omtalt i Kontrollutvalsboka.

For mange hendingsbaserte undersøkingar er det tenleg å organisere undersøkinga som eit forvaltningsrevisjonsprosjekt etter standard for forvaltningsrevisjon.

Det er vår erfaring at hendingsbaserte undersøkingar gjerne er *enklare å gjennomføre*, då ein ofte har klart føre seg kva som er aktuelt å sjå nærare på. Vidare er det gjerne eit *større behov* blant innbyggjarane, media, kommunestyret for slike undersøkingar. Ei slik tilnærming kan mao gi ei *betre utnytting* av dei knappe ressursane som er stilt til rådvelde for forvaltningsrevisjon.

Ein statisk plan for heile planperioden med fleire krevjande prosjekt, har etter vår og andre si vurdering, ikkje fungert særleg godt. Det har bunde opp ressursar, som gjer at kontrollutval har vore mindre aktuell enn det ein nok må sjå på ønskjeleg. Det bør også vere noko samsvar mellom eventuell kritikk og det tidspunktet ei uønska hending oppstår. Dette vedkjem også i kva grad ein kan stille rådmannen ansvarleg.

Kommunerevisjonen vil tilrå ein dynamisk plan, som ein revisjonsplan gjerne skal vere. Vi tek sikte på ei drøfting og rullering to gongar i året i kontrollutvalet, der kommunerevisjonen vil vere til stades. Planen vil då bli oppdatert med nye aktuelle kontrolltema sidan førre rullering. I tråd med dette vil behovet bli vurdert opp mot tilgjengelege ressursar. Det er ønskjeleg både for revisjonen og kontrollutvalet at ein får ned tida frå vedtak om ein gjennomgang til rapport blir ferdigstilt.

Vi vil presisere at ein dynamisk plan ikkje er til hinder for at kontrollutvalet eller kommunestyret kan skjere gjennom og vedta ein gjennomgang når det er ønskjeleg.

KONTROLLUTVALET SI RAPPORTERING TIL KOMMUNESTYRET

Det er eit krav at revisor skal rapportere resultata av gjennomførte prosjekt til kontrollutvalet. Normalt vil rapportar bli formidla til kommunestyret, men kontrollutvalet har inga plikt til dette. Utvalet har derimot ei plikt til å sjå etter at kommunestyrevedtak knytt til slike rapportar blir følgt opp. Det ligg likevel ikkje

til kontrollutvalet å fastsetje på kva måte administrasjonen skal følgje opp vedtaka. Det er stilt krav om at administrasjonen blir gitt rimeleg tid, men kontrollutvalet må sjølv vurdere bruken av tidsfristar.

INNHALDET I FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, oppnådd resultat og verknadar ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnadar. I dette ligg om:

- ressursar blir brukt til å løyse oppgåver i samsvar med vedtak og føresetnadar
- ressursbruk og verkemiddel er effektive i forhold til måla som er sett
- regelverket blir etterlevd
- styringsverktøy og verkemiddel er tenlege
- grunnlaget for vedtak i politiske organ samsvarar med offentlege utgreiingskrav
- resultatata i tenesteproduksjonen er i tråd med føresetnadane og om resultatata er nådd

Forvaltningsrevisjon skal vere eit reiskap for det øvste politiske organ i forhold til å føre tilsyn og kontroll med forvaltninga og dei resultat som blir oppnådd.

Punkta over seier noko om kva forvaltningsrevisjon bør halde fokus mot. Fokuset bør vere å sikre tenlege styringssystem som igjen sikrar ei målretta og kostnadseffektiv drift. Det sentrale ved forvaltningsrevisjon, er vurderingar om resultatata er i tråd med vedtak og føresetnader. I denne forstand er den resultatorientert, og ikkje avgrensa til undersøkingar av økonomi.

I høve til forvaltningsrevisjon, set ikkje regelverket klare avgrensingar til økonomi. Dette fordi ein ikkje finn det tenleg å avgrense kontrollutvalet sitt arbeidsområde. Det å ikkje å avgrense til økonomi, er likevel ikkje det same som at ein ikkje skal fokusere på økonomi. Det vil ofte vere slik at det er lite tenleg at kontrollutvalet gjennom forvaltningsrevisjon, fokuserer på område der andre instansar har tilsyn med kommunen.

Forvaltningsrevisjon, og rapportering av forvaltningsrevisjon, skal skje etter «god kommunal revisjonsskikk» og etablerte standardar på området. Det er også stilt krav om revisjonskriterium for kvart prosjekt. Det er ein måte å seie at det skal gå klart fram kva som ligg til grunn ved vurderinga av forvaltninga.

Revisor skal rapportere resultatata av gjennomførte prosjekt til kontrollutvalet. Ved slike rapportar skal administrasjonssjefen ha høve til å gi uttrykk for sitt syn, og dette skal ligge ved. Om revisjonen gjeld eit kommunalt føretak, skal styret og dagleg leiar sitt syn ligge ved.

OM RISIKOSTYRING

Planen skal vere basert på *ei overordna analyse* med det føremål å skaffe fram relevant og nødvendig informasjon, og slik vere til hjelp når kontrollutvalet vel

kva for tema ein har behov for ein systematisk gjennomgang av. Utover det at den skal vere overordna og heilskapleg, samt gjennomført på kort tid med ein beskjeden ressursinnsats, er det ikkje stilt nærare krav.

Den overordna analysen skal vere basert på vurderingar av risiko og kva som er vesentleg. Ein kommune som styrer risikobasert, arbeider mot å identifisere kva som kan gå galt, med andre ord kva kan skje som inneber at eit tenesteområde ikkje når sine uttalte og ikkje uttalte mål. Vidare blir det prøvd å vite noko om kor sannsynleg det er at noko går gale og kva for konsekvensar det får. Til slutt tek ein slik organisasjon stilling til kva for tiltak ein kan sette inn for å redusere både omfanget av konsekvensane og kor sannsynleg det er at dei oppstår.

Den same tenkinga skal etter regelverket også ligge til grunn ved val av prosjekt innan forvaltningsrevisjon. Ein skal søkje å finne dei teneste- og temaområde der det mest truleg er mest vesentlege avvik frå uttalte og ikkje uttalte målsettingar.

Innanfor ramma av ei verksemd sitt føremål må leiinga etablere strategiske målsettingar, velje strategi og etablere tilhøyrande målsettingar for verksemda.

Rammeverket for risikostyring har fokus på å oppnå målsettingar som ein kan dele inn i følgjande fire kategoriar:

- *Strategiske* – mål på overordna nivå som er i samsvar med og understøttar verksemda sitt føremål
- *Driftsrelaterte* – målretta og kostnadseffektiv bruk av ressursane i verksemda
- *Rapporteringsrelaterte* – påliteleg rapportering
- *Etterlevingsrelaterte* – etterleving av gjeldande lover og reglar

Inndelinga av verksemda sine målsettingar i kategoriar gjer det mogleg å fokusere på ulike aspekt ved risikostyring. Dei forskjellige, men også overlappende kategoriane rettar seg mot ulike behov i ei verksemd og ligg under leiarane sitt ansvarsområde. Denne inndelinga gjer det også mogleg å skilje mellom kva ein kan forvente innan ulike kategoriar.

Då målsettingar relatert til påliteleg rapportering og etterleving av lover og reglar er innanfor ei verksemd sin kontroll, kan risikostyring forvente å gi rimeleg grad av trygging for at desse målsettingane blir nådd. Oppnåing av strategiske og driftsrelaterte målsettingar er påverka av eksterne hendingar som verksemda ikkje alltid kan kontrollere. Risikostyring kan vere med på å sikre at leiinga og kommunestyret i si tilsynsrolle, rettidig blir gjort merksam på om verksemdene går mot oppnåing av målsettingane.

Vi har prøvd å gi eit innblikk i kva for tankegods som ligg til grunn i reglane for planverk innan forvaltningsrevisjon. Dei ambisjonane som blir trekt opp er ambisiøse, og det er sjølv sagt positivt. Eit rigid og særskilt objektive planverk vil likevel vise seg å seie lite om det praktiske. Det beste planverket må søke å integrere det objektive faktabaserte med det subjektive erfaringsbaserte som politikarar og administrasjonen sitt med. Det er vår og andre si erfaring at eit ambisiøst og vidt planverk gjerne viser seg å vere krevjande å vedlikehalde.

Regelverket er ikkje til hinder for at planen blir rullert i kommunestyret oftare enn kvar valperiode. Det vil kunne sikre god forankring og aktualitet. Vår erfaring er at kommunestyra gjer gode val av prosjekt når dei finn det naudsynt.

ANALYSE

Ei omfattande og detaljert analyse legg bindingar på ressursar og dette kan kome i konflikt med aktualitet. Plan for forvaltningsrevisjon bør difor som tidlegare nemnt etter vår vurdering vere eit dynamisk dokument, med rullerande analyse.

Det er etter vårt slikt at ei analyse kan vere kvalitativ, altså verbalt drøftande, i staden for å vere kvantitativ. Det kan og vere ein kombinasjon.

I KU-sak 14/16 Drøfting av plan for forvaltningsrevisjon i Norddal kommune vart det vedtatt at:

Følgjande tema blir å vurdere i den vidare planlegginga:

1. Byggesaksbehandling
2. Vedlikehald av kommunale bygg
3. Pleie- og omsorg utanfor institusjon

Vedtak av kommunestyret vedkomande undersøkingar

Det er ikkje uvanleg at eit kommunestyre ber sitt kontrollutval om å sjå nærare på enkeltsaker eller gjennomføre undersøkingar. I Norddal kommune vart dette til dømes gjort då kommunestyret bad kontrollutvalet/kommunerevisjonen sjå nærare på det kommunale engasjementet i Valldal Fjernvarme as. Dette resulterte i ein ganske omfattande rapport, men som likevel ikkje var ein forvaltningsrevisjon jf. krav i Standard om forvaltningsrevisjon.

Oppfølgingssaker frå kontrollutvalet

Det ligg ikkje føre enkeltsaker som kontrollutvalet har til oppfølging. Det blir arbeid med forvaltningsrevisjon om sakshandsaming og oppfølging av politiske vedtak i tråd med tidlegare vedteken plan for forvaltningsrevisjon og prosjektskisse.

Rekneskap/økonomi

Den økonomiske situasjonen for Norddal kommune er kjenneteikna av lågare driftsresultat, aukande gjeld og redusert fond.

	2012	2013	2014	2015
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinnt.	2,2	1	-1,9	-1,7
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinnt.	13,3	7	2,5	0,2
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinnt.	112,4	116,7	120,6	133,6

Gj.snitt netto lånegjeld 2015 var for Møre og Romsdal var 97,4%, og landet utanom Oslo 81,7%.

Økonomien ser ut til å kunne bli ytterlegare pressa som følgje av endringar i eigedomsskatt på verk og bruk der marknadsverdiane på kraftanlegg er redusert. Kommunen handsamar no utviding av eigedomsskatt til også å gjelde andre eigedomar enn verk og bruk.

Frå 01.01.2016 vart Norddal Eigedomsselskap KF avvikla. Egedelar og gjeld i føretaket vart frå same tidspunkt overført til kommunen sin balanse.

Budsjett og budsjettoppfølging

Etter budsjettforskrifta skal administrasjonssjefen utarbeide forslag til tiltak dersom det oppstår budsjettavvik, og det skal bli gjort endringar i årsbudsjettet når dette er nødvendig. I tråd med dette har det i Norddal kommunestyre vore handsama budsjettendringar både på drifts- og investeringsbudsjettet i 2016.

Generelle utviklingstrekk

Det har vore ein reduksjon i tal på innbyggjarar dei siste åra. I økonomiplan 2016-2019 gjekk det vidare fram at prognosane tilseier en ytterlegare gradvis reduksjon. Dersom det blir reduksjon i tal på innbyggjarar vil det med knappe økonomiske ressursar kunne gjere det meir utfordrande å gi gode tenester.

Overordna planarbeid

Kommunen har kommuneplan 2007-2018. Det er vidare utarbeidd planstrategidokument i 2012/2013. Vi forstår det slik at dette ei vurdering av eventuell rullering av kommuneplanen.

Kommuneplanen sin samfunnsdel skal gi målsetningar og strategiar for å nå desse måla. I eit heilskapleg målstyringsarbeid er det etter vår vurdering viktig å ha ein oppdatert vedteken kommuneplan som skal vere det overordna dokumentet på dette området. Vi registrerar at kommuneplanen ser ut til å bli aktivt brukt i samband med utarbeiding av økonomiplan.

Tenesteleverandør og myndigheitsutøvar

Dette området omfattar kommunen si myndigheitsutøving og tilbod om sentrale tenester til innbyggjarane. Aktuelle spørsmål er mellom anna:

- Blir innbyggane og brukarar likebehandla?
- Blir tenester levert i rett tid, med riktig kvalitet og med ønska effekt?
- Blir sårbare grupper vareteke på ei god måte?

Kommunen har ei rekke områder der det blir utøvd mynde eller blir levert tenester ovanfor store brukargrupper. I tillegg til områder som angår alle som VAR, gjeld

det til dømes barnehageområdet med 74 barn i 2015, grunnskule med 215 elever og 114 mottakarar av pleie og omsorgstenester i løpet av 2015.

Plan- og byggesaksbehandling er eit anna område som vedkjem mange, og er av stor betydning både for dei som søker, men også for samfunnsutviklinga. Dette er og nemnt som aktuelt tema i tidlegare vedtak i Kontrollutvalet.

Ein bør også vere særskild merksam på dei mindre og sårbare brukargruppene som barnevernsklientar, rusmiddelavhengige, psykisk sjuke og personar med psykisk utviklingshemming. Det er utarbeidd ruspolitisk handlingsplan 2016-2020 med mål og strategiar for Norddal kommune sin rusmiddelpolitikk

Det vil framleis vere risiko knytt til kvalitet i barnehage, mellom anna auka ambisjonsnivå med omsyn til språk, bemanning, kompetanse og inne- og uteareal.

Innan utdanning vil det og vere risiko knytt til lik vurderingspraksis på tvers av skular og skulane sitt bidrag til elevane si læring. Vidare kan det i delar av kommunen vere ei utfordring å handtere konsekvensar av reduksjon i tal på born. Dette er som nemnt over og ei økonomisk problemstilling. Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennomførte tilsyn med Eidsdal skule sine forvaltningskompetanse - avgjerder om særskilt tilrettelegging. Den endelege tilsynsrapporten inneheldt varsel om pålegg. Skulen/kommunen retta lovbrota innan fristen.

Kontrollutvalet har tidlegare nemnt pleie og omsorg utanfor institusjon som mogleg tema. For pleie- og omsorg er det generelt grunn til å forvente at det framleis vil vere risiko knytt til handsaming av søknader, bemanning, kvalitet, dokumentasjon og styring av tenestene. Auka levealder og sjukehusa sin utskrivingspraksis etter samhandlingsreforma har medført at kommunane tek i mot fleire med stort hjelpebehov. Dette skaper utfordringar, både når det gjeld kompetanse og organisering av tenestene. I tillegg er det utfordringar knytt til kvalitet og nivå (kva er godt nok?).

KOSTRA 2015 Pleie og omsorg:

Netto driftsutgifter til pleie og omsorg i prosent av kommunen sine totale netto driftsutgifter (konsern) var 34%. Tilsvarande tal for MRFylke og landet elles (utanom Oslo) er 33,7% og 30,9%.

Det er interessant at så mange som 18,8% av innbyggjarane over 80 år var i bustad med heildøgns omsorg. Tilsvarande tal for MRFylke og landet elles (utanom Oslo) er 4,8% og 3,9%. Samstundes var det slik at 15,4% av innbyggjarane over 80 år var i institusjon. Tilsvarande tal for MRFylke og landet elles (utanom Oslo) er 13,9% og 13,2%. Dersom desse tala er rette er det ein høg dekningsgrad på heildøgns omsorg for 80+ i kommunen.

Fylkeslegen har i 2016 gjennomført skriftleg tilsyn om *Tvungen helsehjelp etter pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A til beboere i sykehjem*. Ved tilsynet vart det konstatert avvik frå lov eller forskrift. Tilsynsmyndigheten har vurdert dei tiltaka som kommunen sette i verk for å lukke avvika som tilstrekkelege.

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp vil kunne auke framover om arbeidsløysa stig. Det kom over 30 000 asylsøkjalar til Noreg i 2015, og det er uvisse med omsyn til kor mange som kjem i åra framover, og kor mange som vil bli busett. Dette vil kunne skape press på kommunale tenester dei neste åra.

Innan barnevernet er det gjerne risiko knytt til m.a. handsaming av bekymringsmeldingar, samarbeid med andre instansar, minoritetskompetanse, kapasitet, etablering og anskaffing av eigna tiltak, rekruttering av foster- og beredskapsheim, oppfølging av barn med tiltak utanfor heimen og omdømeproblematikk. Det omfattar også det å ta god vare på eit aukande tal på mindreårige flyktingar som kan ha behov for tiltak.

Forvaltningsrevisjon innan området myndigheitsutøving og brukartilpassa tenester med tilstrekkeleg kvalitet kan rettast mot sakshandsaming, kvalitet, produktivitet, oppnådd resultat og effektar for brukarane. Dette området omfattar i stor grad arbeidsintensive sektorar der mynde blir utøvd og tenester levert i eit relativt tett samspel med brukarane.

Samfunnsutvikling, infrastruktur og samfunnstryggleik

Det å nå sine mål på dette området krev effektive planprosessar, gode løysingar på tvers av sektorar og hensiktsmessig verkemiddelbruk. Aktuelle spørsmål er m.a.:

- Blir det utført godt og koordinert planarbeid?
- Har kommunen tilfredsstillande beredskap og blir det arbeidd i tilstrekkeleg grad med førebygging?
- Blir det arbeidd målretta og effektivt med utvikling og drift av infrastruktur?

Nokre av punkta over er og relevante mtp. næringsutvikling. For eksempel pådrivarrolle i arealplanar mv i høve til å legge til rette for ulike typar tomter og anna areal (bustader, hytter, næringsbygg mv), om offentleg infrastruktur er tilfredsstillande (Vegar/parkering/kai, breiband), bruk av næringsfond eller liknande. Infrastruktur som Vatn, avlaup og renovasjon til god kvalitet er blant kommunen sine viktigaste oppgåver.

Norddal kommune har utarbeidd Strategisk næringsplan 2016-2026. Planen er relativt konkret på tiltak for å nå dei mål som er sett.

Vidare er kommunen sitt arbeid med samfunnstryggleik og beredskap viktig for å førebygge og om naudsynt handtere hendingar som kan setje liv og helse til innbyggjarane i fare og true vesentleg infrastruktur, funksjonar og verdier. Slike hendingar kan vere utløyst av naturen, tekniske eller menneskelege feil eller av bevisste handlingar. Beredskap og krisehandtering er viktig for m.a. skuler, barnehagar, sjukeheimar og bueiningar.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt pålegg m.a. kommunen å jobbe systematisk og heilskapleg med samfunnstryggleik på tvers av sektorar, med sikte på å førebygge og redusere risiko og sårbarheit. Dette set store krav til kommunen si kartlegging, analyser, planarbeid, øvingar og tilsyn.

Kommunen har lagt ned mykje arbeid med dette jf. Hegguraksla og Åkneset. Risikoen for fjellskred og flodbølger er kjent og kartlagt og handtert gjennom døgntkontinuerleg overvaking, system for tidleg varsling, evakueringssoner og evakueringsplanar.

Forvaltningsrevisjon innan dette området kan vere retta mot arbeidet med reguleringsplaner og anna planarbeid, utbyggingstakt, beredskapsarbeid, tilsyn, ressursbruk, produktivitet, oppnådd resultat og effektar.

Arbeidsgjevarpolitikk/HMT

I 2015 var det 282 tilsette fordelt på 176 avtalte årsverk i Norddal kommune iflg KOSTRA.

Ein stadig meir krevjande økonomi vil sannsynlegvis kunne gjere det vanskelegare å finne midlar til vedlikehald. Dette kan påverke HMT, men manglande vedlikehald kan og vere noko som gjer at det blir høgare utgifter på sikt for kommunen. Vedlikehald av kommunale bygg er og ei problemstilling som Kontrollutvalet tok opp i tidlegare diskusjon om plan for forvaltningsrevisjon.

Aktuelle problemstillingar kunne til dømes vere om kommunen har:

- føremålstenlege system og rutinar knytt til rekruttering av nye arbeidstakarar
- føremålstenlege system og rutinar knytt til å behalde og utvikle arbeidstakarane
- føremålstenlege system og rutinar knytt til avvikling av arbeidsforhold
- tilstrekkelege rutinar for handtering av vanskelege personalsaker
- tilfredsstillande rutinar for arbeidet for reduksjon av sjukefråvær og oppfølging av sjukmeldte
- føremålstenlege rutinar knytt til bruk av vikarar og konsulentar
- eit system som sikrar at regelverk knytt til innleige av arbeidskraft blir etterlevd?

Verksemdsstyring, digitalisering og informasjonstryggleik

Området omfattar kommunen sitt arbeid med verksemdsstyring, digitalisering og informasjonstryggleikt. Aktuelle spørsmål er bl.a.:

- Er styringa av drifta god, og blir det jobba målretta med utvikling og omstilling?
- Er det god kontroll med investeringane?
- Blir informasjonstryggleik i kritiske IKT-system godt ivareteke?

IKT er ein stadig viktigare og meir integrert del av tenesteproduksjonen, og er ein føresetnad for god produktivitet, effektivitet og oppnådde resultat og for kommunen si forvaltning generelt. Kommunen sine fellessystem har betydning for effektiv drift i all kommunal verksemd. Ved ei satsing på digitalisering av tenesteproduksjonen, må ein leggje vekt på informasjonstryggleik, slik at verken vital informasjon om kritisk infrastruktur eller personopplysningar kjem på

avvege. Norddal kommune er med i ALV-Møre og Romsdal som er ein læringsarena for velferdsteknologi, og blir drifta som eit samarbeid mellom NTNU i Ålesund og 16 partnerskapskommunar.

For å gi eit tilstrekkeleg tilbod og sikre ein mest mogleg effektiv ressursutnytting, er det nødvendig med god verksemdsstyring, god intern kontroll og gode rutinar og kontrollaktiviteter på alle nivå, samt kontinuerleg modernisering og effektivisering av kommunen si drift. Intern kontroll er eit leiingsansvar.

Mangelfull styring kan med andre ord auke risikoen for lav modernisering- og utviklingstakt, vesentlege overskridingar, lågare inntekter enn forventa, ineffektiv tenesteproduksjon, at tenesteproduksjonen ikkje blir av forventa omfang eller kvalitet, samt mislege høve.

Det er eit krav at årsmeldinga til kommunen m.a. skal innehalde «Redegjøre for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.»¹. Dette er eit punkt som etter vår vurdering ikkje er veldig mykje omtalt i årsmeldinga for 2015, og det kan vere aktuelt å vurdere dette nærare etter at ny årsmelding ligg føre.

Forvaltningsrevisjon innanfor området kan bli retta mot verksemdsstyring og intern kontroll, planlegging og styring av investeringar, informasjonstryggleik og styring av IKT.

Større investeringar

Ny økonomiplan skal til handsaming no. I framlegg til budsjett/økonomiplan 2017-2020 ligg det ikkje inne forslag til større investeringar slik vi kan sjå. Det er nettopp avslutta eit større investeringsprosjekt; Martin Linge-huset.

Prosjektstyring, innkjøp mv. kan vere aktuelle tema for kontrollutvalet å sjå nærare på i samband med investeringar.

Mislege høve

Kommunerevisjonen er ikkje kjend med noko som tilseier spesielt høg risiko for mislege høve i Norddal kommune. Dersom revisjonen oppdagar mislege høve vil dette bli rapportert til kontrollutvalet i form av såkalla nummerert brev (jf. revisjonsforskrifta §4).

KOMMUNEREFOMA

I ein rapport: *Kommunereform – sjekklister for revisor, kontrollutvalg og sekretariat* frå Norges Kommunerevisorforbund går det fram ei slik anbefaling:

¹ Jf. kommunelova § 48 nr. 5 og rekneskapsforskrifta § 10 og § 12

I kommuner som vil bli berørt av kommunereformen, bør tidshorisont og innhold i overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon vurderes. Det bør vurderes hvilke forvaltningsrevisjonsprosjekter som vil være mest relevante i en slik situasjon. Kontrollutvalgene bør i denne fasen også vurdere andre kontrollvirkemidler som f.eks. orienteringer fra rådmannen og virksomhetsbesøk.

Kommunerevisjonen vurderer det slik at kommunereforma raskt vil kunne gje konsekvensar for alle kommunar, også for dei som ikkje vel å slå seg saman med andre kommunar. Døme på dette innverknad på interkommunale samarbeid og interkommunale selskap.

Ein rullerande plan tek difor etter vår vurdering best vare på fleksibilitet i høve dette.

TIMEBUDSJETT

Kommunerevisjonen har i budsjettet lagt til grunn ei timeramme på 150 timar i året til forvaltningsrevisjon for Norddal kommune. Denne ramma skal ein sjå over planperioden, slik at samla timeramme disponert av kontrollutvalet då blir 600 timar.

Ein tek sikte på å oppdatere/rapportere bruken av denne timeramma ved oppdatering av planen for forvaltningsrevisjon ved dei to faste møtepunkta i kontrollutvalet.

I høve til dette kan det ved hendingar/bestillingar som gjer at ein må gå over budsjettert ramme, vere aktuelt å gjere ei tilleggsfakturering i særskilde situasjonar. Dette krev i slike tilfelle vedtak i kommunestyret.

SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS

Kontrollutvalet i
Norddal kommune

Dato: 09.05.2017

SAK 10/17
TILSYNSRAPPORT FRÅ ARBEIDSTILSYNET, OPPFØLGING AV SAK 03/17

Kontrollutvalet vart orientert om innhaldet i denne saka i møte 4. april 2017, sak 03/17.
Kontrollutvalet gjorde vedtak om å ta saka opp igjen i neste møte. Det blir derfor teke sikte på å få ei orientering frå rådmannen.

Harald Rogne
dagleg leiar